

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลจากการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัลตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ โดยจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล สังกัดกรมสามัญศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2523 - 2526 โดยแยกศึกษาตามขนาดของโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ โดยแยกศึกษาตามขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นแต่ละขนาดในส่วนภูมิภาค ที่ได้รับพระราชทานรางวัล สังกัดกรมสามัญศึกษา มีพฤติกรรมด้านมุ่งงาน (Initiating Structure) พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ (Consideration) และพฤติกรรมทั้งสองด้านรวมกันล้วนอยู่ในระดับสูง
2. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นแต่ละขนาดในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยบุคลากร 2 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น แต่ละขนาดในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละขนาดใช้เกณฑ์กำหนดจากตารางของมอร์แกน (Morgan 1970: 608) และใช้สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนแต่ละขนาด ดังนี้ โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก 23 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง 25 คน และโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ 26 คน

1.2 กลุ่มครู-อาจารย์ กำหนดกลุ่มตัวอย่างเช่นเดียวกับกับผู้บริหาร กล่าวคือ เลือกกลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์ในโรงเรียนที่ผู้บริหารได้รับคัดเลือก เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละขนาดอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) และใช้สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากแต่ละโรงเรียน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล แต่ละขนาดดังนี้ โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็กได้ 242 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง 320 คน และโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ 354 คน

รวมตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารและครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นที่ใช้ศึกษา แต่ละขนาดทั้งสิ้น คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก 265 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง 345 คน และโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ 380 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัลตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ โดยใช้เครื่องมือประเมินพฤติกรรม LBDQ (Leader Behavior Description Questionnaire) ของแอนดรู ฮัลปิน (Andrew W. Halpin) แปลและเรียบเรียงโดย สมาน วีระกำแหง จำนวนคำถามแยกเป็นคำถามประเมินพฤติกรรมทางการบริหารด้านมุ่งงาน (Initiating Structure) 15 ข้อ และพฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ (Consideration) 15 ข้อ รวมเป็น 30 ข้อ ซึ่งผู้แปลได้นำไปทดลองใช้แล้ว

3. การส่งและรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความช่วยเหลือจากกรมสามัญศึกษาทำหนังสือไปยังผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล ระหว่าง

ปีการศึกษา 2523 - 2526 อีกทั้งได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ส่วนตัวไปยังผู้บริหาร เพื่อ แจกแบบสอบถามแก่ครู-อาจารย์อีกทางหนึ่งด้วย โดยส่งและให้คืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และค่า t ($t - test$) การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถาม และเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของ ผู้บริหารและครู-อาจารย์ที่รับรู้ตรงกันว่ามีมากและมากที่สุด เป็นรายข้อ ใช้วิธีหาค่าร้อยละ การ เปรียบ เทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแต่ละด้านและรวมทั้งสองด้านตามการ รับรู้ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่าง ด้วยการวิเคราะห์ค่า ($t - test$)

ผลการวิจัยของแต่ละขนาดโรงเรียน

จากผลการวิจัยพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล สรุปผลแต่ละขนาดโรงเรียนดังนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา เป็นเพศชายล้วน แต่จำนวนครู-อาจารย์ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็กส่วนใหญ่อายุระหว่าง 40 - 49 ปี ส่วนครู-อาจารย์มีอายุระหว่าง 18 - 29 ปี และ 30 - 39 ปี

ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี

ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ มีเวลาปฏิบัติราชการอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นระหว่าง 6 - 10 ปี

ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ขนาดเล็ก ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี

2. ระดับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก ในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทาน ตามการรับรู้ของทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ รวมกันอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งพฤติกรรมด้านมุ่งงาน พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ และพฤติกรรมทั้งสองด้านรวมกัน

หากพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมด้านมุ่งงานกับด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ ปรากฏว่า ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก แสดงพฤติกรรมทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับเดียวกันไม่มุ่ง เน้นด้านใดด้านหนึ่ง

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็กในส่วนภูมิภาค ที่ได้รับพระราชทานรางวัล ตามการรับรู้ของผู้บริหารกับครู-อาจารย์ ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารประเมินค่าพฤติกรรมทางการบริหารของตนเองสูงกว่าครู-อาจารย์เป็นผู้ประเมิน ทั้งพฤติกรรมด้านมุ่งงาน (Initiating Structure) พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ (Consideration) และพฤติกรรมทั้งสองด้านรวมกัน

4. ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก ในส่วนภูมิภาค เห็นว่าพฤติกรรมทางการบริหารรายชื่อต่อไปนี้ เป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก แสดงออกในระดับมาก คือ

- 4.1 ผู้บริหารแสดงให้เห็นผู้ร่วมงาน เข้าใจทัศนคติของท่าน
- 4.2 ผู้บริหารมอบหมายงาน เฉพาะอย่างให้ผู้ร่วมงานทำ
- 4.3 ผู้บริหารทำงานโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า
- 4.4 ผู้บริหาร เน้นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา
- 4.5 ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ระเบียบปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
- 4.6 ผู้บริหารขอร้องให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามกฎและระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
- 4.7 ผู้บริหารแจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบถึงความมุ่งหวังของหน่วยงานที่มีต่อผู้ร่วมงาน
- 4.8 ผู้บริหารคบหาสมาคมกับผู้ร่วมงาน

- 4.9 ผู้บริหารอธิบายถึงการปฏิบัติงานของท่าน
- 4.10 ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยมีการปรึกษาหารือร่วมกัน
- 4.11 ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ
- 4.12 ผู้บริหารแสดงความเป็นมิตรและไม่ถือตัว
- 4.13 ผู้บริหารพยายามทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกสบายใจในขณะที่สนทนา
อยู่ด้วย

โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏผลจากการวิเคราะห์
ดังนี้

จำนวนผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นเพศชายล้วน ส่วนครู-อาจารย์ที่เป็น
กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง มีช่วงอายุระหว่าง 40 - 49 ปี
มากที่สุด ส่วนครู-อาจารย์ ช่วงอายุ 18 - 29 ปี มีมากที่สุด

วุฒิการศึกษา ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง
ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี

ระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลางผู้บริหารโรงเรียน
ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี และครู-อาจารย์ อยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี มีมากที่สุด ส่วน
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง
พบว่าอยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี มีมากที่สุด

2. ระดับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง
ในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล ตามการรับรู้ของทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ร่วมกัน
ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งพฤติกรรมด้านปฏิบัติงาน พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ และพฤติกรรม
ทั้งสองด้านรวมกัน

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารด้านมุ่งงานกับด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง ตามการรับรู้ของทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์แล้ว ปรากฏว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมด้านมุ่งงานสูงกว่าพฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลางในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัลตามการรับรู้ของผู้บริหารกับครู-อาจารย์ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารประเมินค่าพฤติกรรมทางการบริหารของตนเองสูงกว่าครู-อาจารย์ เป็นผู้ประเมิน ทั้งพฤติกรรมด้านมุ่งงาน พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ และพฤติกรรมทั้งสองด้านรวมกัน

4. ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลางในส่วนภูมิภาคเห็นว่า พฤติกรรมทางการบริหารรายชื่อต่อไปนี้ เป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดกลาง แสดงออกในระดับมาก คือ

- 4.1 ผู้บริหารมอบหมายงาน เฉพาะอย่าง ให้ผู้ร่วมงานทำ
- 4.2 ผู้บริหารทำงานโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า
- 4.3 ผู้บริหารเน้นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา
- 4.4 ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ระเบียบปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
- 4.5 ผู้บริหารย้าให้ผู้ร่วมงานทราบถึงอำนาจหน้าที่ของท่านในหน่วยงาน
- 4.6 ผู้บริหารขอร้องให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามกฎและระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
- 4.7 ผู้บริหารแจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบถึงความมุ่งหวังของหน่วยงานที่มีต่อผู้ร่วมงาน
- 4.8 ผู้บริหารคบหาสมาคมกับผู้ร่วมงาน
- 4.9 ผู้บริหารอธิบายถึงการปฏิบัติงานของท่าน
- 4.10 ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยมีการปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงาน
- 4.11 ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ จากผู้ร่วมงาน

โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนครู-อาจารย์เพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 49 ปีขึ้นไป ส่วนครู-อาจารย์มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี

ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่มีเวลาปฏิบัติราชการอยู่ในโรงเรียนแห่งนั้นระหว่าง 16 - 20 ปี ส่วนครู-อาจารย์ปฏิบัติราชการอยู่ในสถานศึกษาดีเด่นแห่งนั้นระหว่าง 6 - 10 ปี

ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ อยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี

2. ระดับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ ในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล ตามการรับรู้ของทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์รวมกันอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งพฤติกรรมด้านมุ่งงาน พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพและพฤติกรรมทั้งสองด้านรวมกัน

หากพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารด้านมุ่งงานกับด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดดังกล่าวมีพฤติกรรมด้านมุ่งงานสูงกว่า พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ ตามการรับรู้ของทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์รวมกัน

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล ตามการรับรู้ของผู้บริหารกับครู-อาจารย์ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารประเมินค่าพฤติกรรมทางการบริหารของตนเองสูงกว่าครู-อาจารย์เป็นผู้ประเมิน ทั้งพฤติกรรมด้านมุ่งงาน พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ และพฤติกรรมทั้งสองด้านรวมกัน

4. ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ในส่วนภูมิภาค เห็นว่าพฤติกรรมทางการบริหารรายชื่อต่อไปนี้ เป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่แสดงออกในระดับมาก คือ

- 4.1 ผู้บริหารมอบหมายงาน เฉพาะอย่างให้ผู้ร่วมงานทำ
- 4.2 ผู้บริหารทำงานโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า
- 4.3 ผู้บริหาร เป็นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา
- 4.4 ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ระ เียบยปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
- 4.5 ผู้บริหารขอร้องให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามกฎและระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
- 4.6 ผู้บริหารแจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบถึงความมุ่งหวังของหน่วยงานที่มีต่อผู้ร่วมงาน
- 4.7 ผู้บริหารมีการคบค้าสมาคมกับผู้ร่วมงาน
- 4.8 ผู้บริหารอธิบายถึงการปฏิบัติงานของท่าน
- 4.9 ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยมีการปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงาน
- 4.10 ผู้บริหารยอมรับความเห็นใหม่ ๆ ของผู้ร่วมงาน

สรุปผลการวิจัย

จากผลในการวิจัยพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นแต่ละขนาดในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล สังกัดกรมสามัญศึกษา อาจสรุปผลการวิจัยโดยส่วนรวมของทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็กและขนาดกลาง เป็นเพศชายล้วน ส่วนกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่มีเพศหญิงด้วย แต่ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

สำหรับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครู-อาจารย์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศหญิงมีมากกว่าเพศชายทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน

1.2 อายุ ปรากฏว่า อายุของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 40 - 49 ปี และช่วงอายุของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่อยู่ระหว่าง 49 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์ ปรากฏว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก และขนาดกลาง กลุ่มครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 18 - 29 ปี ส่วนครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 30 - 39 ปี

1.3 วุฒิกการศึกษา ปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ต่ําขนาดเล็กลงขนาดกลาง และขนาดใหญํ มีวุฒิกศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญํ

1.4 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัด ปรากฏว่า ส่วนใหญํกลุ่มผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัดอยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัดอยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี และผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัดอยู่ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัดอยู่ระหว่าง 16 - 20 ปี

ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่า ส่วนใหญํครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัดและขนาดใหญํ ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัดระหว่าง 6 - 10 ปี ส่วนครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัดอยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี

1.5 ประสบการณ์ในการดำรงตําแหน่งผู้บริหาร ปรากฏว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัดส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี แต่กลุ่มผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนสังกัดกลางและขนาดใหญํกลับอยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี

2. ระดับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนในส่วนภูมิภาค ที่ได้รับพระราชทานรางวัลตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ ปรากฏว่า ระดับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนแต่ละขนาดอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนพฤติกรรมแต่ละตําแหน่งของผู้บริหารตามการรับรู้ของทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ ปรากฏว่า ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนขนาดกลาง และขนาดใหญํ มีพฤติกรรมตําแหน่งงาน (Initiating Structure) สูงกว่าพฤติกรรมตําแหน่งสัมพันธ์ภาพ (Consideration) ส่วนผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนขนาดเล็กแสดงพฤติกรรมทั้ง 2 ตําแหน่ง ในระดับเดียวกัน

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาตํําคนที่ตนในส่วนภูมิภาค ที่ได้รับพระราชทานรางวัล ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญํ โดยผู้บริหารประเมินค่าพฤติกรรมทางการบริหารของตนเองสูงกว่าครู-อาจารย์เป็นผู้ประเมิน

4. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในส่วนภูมิภาค ที่แสดงพฤติกรรมรายข้อตรงกันในระดับมาก ได้แก่ พฤติกรรมฯ ดังต่อไปนี้

- 4.1 ผู้บริหารมอบหมายงาน เฉพาะอย่างให้ผู้ร่วมงานทำ
- 4.2 ผู้บริหารทำงานโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า
- 4.3 ผู้บริหารเน้นการทำงานให้ทันตามกำหนด เวลา
- 4.4 ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ระเบียบปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
- 4.5 ผู้บริหารขอร้องให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับที่วางไว้
- 4.6 ผู้บริหารแจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบถึงความมุ่งหวังของหน่วยงานที่มีต่อผู้ร่วมงาน
- 4.7 ผู้บริหารคบหาสมาคมกับผู้ร่วมงาน
- 4.8 ผู้บริหารอธิบายถึงการปฏิบัติงานของท่าน
- 4.9 ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยมีการปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงาน
- 4.10 ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ ของผู้ร่วมงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่ควรนำอภิปราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในส่วนภูมิภาค ที่ได้รับพระราชทานรางวัล สังกัดกรมสามัญศึกษา ปรากฏว่า พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ล้วนอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ทั้งพฤติกรรมด้านมุ่งงาน พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ และ พฤติกรรมทั้งสองด้านรวมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่มีผู้วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในแต่ละภูมิภาคที่ได้ศึกษาวิจัยมาแล้ว กล่าวคือ พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ (ลำียง บ่อน้อย 2520: 102) พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง (ดำรงค์ ชลสุข 2520: 104) พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ (มนัส ไชยศักดิ์ 2520: 92) พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สมพงษ์ แยมประยูร 2522: 128) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตามแม้ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในส่วนภูมิภาค ที่ได้รับพระราชทานรางวัล จะมีพฤติกรรมทางการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีใช้โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในแต่ละภูมิภาคดังกล่าวข้างต้นก็ตาม แต่หากพิจารณาค่าคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านหรือทั้งสองด้านรวมกันของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละภูมิภาคดังกล่าวกับค่าคะแนนพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นที่ได้รับพระราชทานรางวัลที่ปรากฏจากผลการวิจัยนี้มาพิจารณาก็จะพบว่า ค่าคะแนนของพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นที่ได้รับพระราชทานรางวัล อยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าและยังมีค่าใกล้เคียงเข้าสู่เกณฑ์ระดับสูงอีกด้วย ซึ่งตามแนวคิดของ ฮัลปิน (Halpin) ถือว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพ คือผู้นำที่มีพฤติกรรมทางการบริหารสูงทั้งด้านมุ่งงานและด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพนั่นเอง

นอกจากนั้นสิ่งที่น่าสังเกตจากผลการวิจัยนี้อีกประการหนึ่งก็คือ ผลการวิจัยที่มีผู้วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละภูมิภาค ที่มีใช้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่า จากการรับรู้หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมปรากฏ ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษาดังกล่าว มีพฤติกรรมทางการบริหารด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพสูงกว่าด้านมุ่งงาน แต่จากผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นกลับปรากฏว่า พฤติกรรมด้านมุ่งงานสูงกว่าพฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ ยกเว้น โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดเล็กเท่านั้นที่ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมแต่ละด้านเท่า ๆ กัน ซึ่งการที่ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ทั่ว ๆ ไปในแต่ละภูมิภาคดังกล่าว แสดงพฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพสูงกว่าด้านมุ่งงานนั้น อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารไม่อยากจะเคร่งครัดในเรื่องการปฏิบัติงานจนเกินไป อันอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานกับผู้บริหารได้ แต่การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพสูง ผู้ร่วมงานมักเกิดความพึงพอใจ

ส่วนพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น จากผลการวิจัยนี้พบว่า ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมด้านมุ่งงานมากกว่าด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ ซึ่งตรงข้ามกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละภูมิภาคดังกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นเห็นว่า ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์การย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของผู้ร่วมงาน เป็นสำคัญ ซึ่งการแสดงพฤติกรรมที่มุ่งด้านงานสูงของผู้บริหาร และไม่ละเลยที่จะควบคู่ไปกับพฤติกรรมทางการบริหารด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ เช่นนี้ จึงอาจเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่ผลักดันให้โรงเรียนได้รับคัดเลือก เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ได้รับพระราชทานรางวัลในที่สุด

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับครู-อาจารย์ ปรากฏว่า ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนประเมินค่าพฤติกรรมทางการบริหารของตนเองสูงกว่าครู-อาจารย์ เป็นผู้ประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งพฤติกรรมด้านมุ่งงาน พฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ภาพ และพฤติกรรมทั้ง 2 ด้านรวมกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ของ ล่ายง บ่อน้อย (2520: 103) คำรงค์ ชลสุข (2520:104) มนัส ไชยศักดิ์ (2520: 90) และสมพงษ์ แยมประยูร (2522: 128) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารประเมินค่าพฤติกรรมทางการบริหารของตนเองสูงกว่าครู-อาจารย์ เป็นผู้ประเมิน การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้อาจเป็นไปได้ที่ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมนั้นสูงจริงตามที่ผู้บริหารเองได้ประเมินหรืออาจเป็นไปได้โดยหลักธรรมชาติของมนุษย์ที่มักเข้าข้างตนเอง ถือตนเองเป็นศูนย์กลาง อย่างที่ภาษาจิตวิทยา เรียกว่า Egocentric (จรินทร์ ธานีรัตน์ 2518: 55)

3. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารรายข้อของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อจัดลำดับความสำคัญของพฤติกรรมรายข้อที่ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นแสดงออกตามการรับรู้ของทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ ปรากฏว่า ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญในพฤติกรรมรายข้อที่ตรงกันในระดับมาก ซึ่งเรียงตามลำดับดังนี้

- 3.1 ผู้บริหารขอร้องให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามกฎและระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
- 3.2 ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ระเบียบปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่วางไว้
- 3.3 ผู้บริหารเป็นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา
- 3.4 ผู้บริหารแจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบถึงความมุ่งหวังของหน่วยงานที่มีต่อผู้ร่วมงาน
- 3.5 ผู้บริหารทำงานโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า
- 3.6 ผู้บริหารอธิบายถึงการปฏิบัติงานของท่านให้ผู้ร่วมงานทราบ
- 3.7 ผู้บริหารคบหาสมาคมกับผู้ร่วมงาน
- 3.8 ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยมีการปรึกษาหารือกัน
- 3.9 ผู้บริหารมอบหมายงานเฉพาะอย่างให้ผู้ร่วมงานทำ
- 3.10 ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ ของผู้ร่วมงาน

จากผลการวิจัยดังกล่าว เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทางการบริหาร 3 ข้อแรก ซึ่งจัดอยู่ในลำดับที่ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นให้ความสำคัญมาก ก็จะได้เห็นว่า ผู้บริหารเน้นการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานในเรื่องกฎระเบียบ ตลอดจนมาตรการในการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา เป็นสำคัญ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นพฤติกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้ร่วมงานรักษาระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นกับตัวเองทั้งสิ้น สอดคล้องกับคำของ เจมส์ แบลค (James Black, 1966: 3) ได้กล่าวไว้ว่า "วินัยเป็นรากฐานของการบริหารที่สัมฤทธิ์ผล ซึ่งถ้าปราศจากวินัยแล้ว องค์การจะตั้งอยู่ไม่ได้" การมุ่งเน้นพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารทางด้านดังกล่าวนี้จึงอาจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จการบริหารและได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นได้รับพระราชทานรางวัลในที่สุดได้

ส่วนพฤติกรรมฯ 7 ข้อหลัง เป็นพฤติกรรมอันเกิดจากคุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารเอง ซึ่งคุณลักษณะส่วนตัวที่ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นแสดงพฤติกรรมปรากฏแก่ผู้ร่วมงาน ได้แก่ ผู้บริหารแจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบถึงความมุ่งหวังของหน่วยงานที่มีต่อผู้ร่วมงาน ผู้บริหารทำงานโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ผู้บริหารอธิบายถึงการปฏิบัติงานของท่านให้ผู้ร่วมงานทราบ ผู้บริหารคบหาสมาคมกับผู้ร่วมงาน ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยมีการปรึกษาหารือกัน ผู้บริหารมอบหมายงานเฉพาะอย่างให้ผู้ร่วมงานทำ ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ ของผู้ร่วมงาน ซึ่งพฤติกรรมอันเกิดจากคุณลักษณะส่วนตัวเหล่านี้มีไม่มากนักกับผู้บริหารโดยทั่วไป และเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ที่ผู้ร่วมงานต้องการด้วย สอดคล้องกับคุณลักษณะแบบผู้นำของ Reddin (1970: 205-234) ซึ่งเรียกว่า Executer ซึ่งเป็นแบบผู้นำที่ให้ความสำคัญทั้งด้านงานและด้านความสัมพันธ์ กล่าวคือ เป็นผู้นำที่มีความกระตือรือร้น รู้จักใช้ความสามารถของผู้ร่วมงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด วางมาตรการในการทำงาน เอาใจใส่และรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม เปิดเผยและยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานด้วยใจที่เป็นธรรม นอกจากนี้พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เวเนเดล เฟรนช์ (Wendell French) เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้นำที่ประสบความสำเร็จว่า เป็นผู้ที่สามารถชี้แจงให้ลูกน้องเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ส่วนตัวของลูกน้องมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างไร เพราะปกติคนจะไม่กระตือรือร้นในการทำงาน ถ้าไม่เข้าใจว่าผลงานของเขาส่งผลให้วัตถุประสงค์โดยส่วนรวมบรรลุผล และจากวัตถุประสงค์ขององค์การบรรลุผลนั้น จะทำให้วัตถุประสงค์ส่วนตัวเขาสำเร็จตามที่หวังด้วย (อ้างถึงใน เสนาะ ติเยาว์และคณะ 2522: 295)

ข้อเสนอแนะจากผลของการวิจัย

พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาเดิมน้อยอม เป็นปัจจัยส่งผลที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้องค์การหรือหน่วยงานประสบความสำเร็จจนได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ได้รับพระราชทานรางวัลในที่สุด อย่างไรก็ตามผู้วิจัยใคร่เสนอข้อเสนอแนะบางประการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นแต่ละขนาดโรงเรียนควรใช้เครื่องมือหรือผลการวิจัยนี้สำรวจตนเอง เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมทางการบริหารแต่ละด้านให้อยู่ในเกณฑ์สูงยิ่งขึ้นกว่าเดิม
2. หน่วยงานเจ้าสังกัดของโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรนำผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น เผยแพร่สู่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่ว ๆ ไป สังกัดกรมสามัญศึกษา เพื่อทราบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่ละขนาดนั้น ๆ และอาจสามารถนำมาปรับปรุงพฤติกรรมทางการบริหารของตนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น แต่ละขนาด ในส่วนภูมิภาค ที่ได้รับพระราชทานรางวัล สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับปัจจัยอื่นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ในส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล โดยอาจแยกศึกษาตามขนาดของโรงเรียน
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบอื่นที่ทำให้โรงเรียนได้รับคัดเลือก เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ได้รับพระราชทานรางวัล